

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUT APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

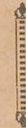
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

George G. Meitani — Necrolog.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Cartea de apel din București, secțiunea I: Ioan Dimitroff cu Ministerul de războiu.*

Judecătoria ocolului II urban Iași: Economul Const. Păun cu Casa Bisericii.— Observație de d-l D. Alexandresco.

Deschiderea noului an judecătoresc.

Buletinul publicațiilor judiciare.

GEORGE G. MEITANI

A dispărut încă o figură interesantă din vechea generație de avocați cari au ilustrat baroul și tribuna politică.

George G. Meitani, pe care o moarte neașteptată l-a răpit în timpul vacanțelor, a fost unul din jurisconșulții noștri cei mai de seamă. El și-a început activitatea la 1864, când s'a întors în țară dela Paris, unde și-a făcut studiile sale de drept.

Numit imediat judecător la tribunalul Ilfov, alcătui împreună cu colegii săi din aceeaș promoțiune, George Cantilli și Grigore Triandafil, aceace se numea pe atunci «secțiunea model a tribunalului».

În 1867 eră procuror pe lângă Curtea de apel din București, când în luna Iunie, acelaș an, părăsi magistratura pentru a intra în barou. Reputația sa de avocat conștiincios, elocvent și muncitor, nu întârzie a se stabili, și în curând el deveni unul din cei mai căutați.

A strălucit alătura de Bozianu, Costaforu, Boerescu, Cantilli, Grădișteanu, și în lunga sa carieră a avut multe succese frumoase. Avocat al Eforiei Spitalelor multă vreme, a adus acestei instituțiuni servicii însemnate. El și-a iubit profesiunea cu pasiune

și până în anii din urmă pleda cu aceeaș însuflețire ca și în tinerețe.

Orator de talent, nu putea să nu fie atras în luptele politice. Activitatea lui a fost destul de mare și pe terenul acesta în care s'a manifestat în perioada evenimentelor cari au precedat independența țării și proclamarea Regatului. Ca deputat și senator, a luat parte activă la toate discuțiunile importante; vocea sa caldă și convingătoare, argumentarea riguroasă și vasta sa erudițiune îl făceau să fie ascultat cu multă atențiune și interes. Discursurile sale parlamentare respiră agerimea spiritului său și profunzitatea cunoștințelor sale întinse și variate.

Dar ceace noi admirăm mai mult în activitatea lui George Meitani, este opera sa ca jurisconsult. Cea mai însemnată lucrare a vieței sale este fără îndoială studiul său asupra Constituțiunei române. Această operă de o valoare incontestabilă, cu care a îmbogățit literatura noastră juridică, conține explicațiunea științifică, istorică și comparată a legii noastre fundamentale. Ea a fost premiată de Academia Română și ilustrul Thenissen, comentatorul Constituțiunei belgiene, a felicitat pe autor prin o scrisoare plină de elogii.

Foarte iubit și stimat de colegii săi, George Meitani a fost ales în mai multe rânduri membru în consiliul de disciplină. Cu blândețea și bunătatea caracterului său, a fost în totdeauna un element împăciuitor și a adus numeroase servicii corpului avocaților.

Avocat renumit, orator elocvent, scriitor erudit, acesta a fost George Meitani. El a trăit modest, dar a murit fericit, căci a lăsat ca urmași doi fii foarte distinși, cari 'i vor perpetua memoria și ilustra și mai mult numele.

JURISPRUDENȚA ROMANA**CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI**

— SECȚIUNEA I

Audiența dela 4 Februarie 1909

Președinta d-lui Sc. Popescu, prim-președinte

Ioan Dimitroff cu Ministerul de războiu

BONURI DE RECHIZIȚIE.— PROCES-VERBALE ALĂTURATE ACESTOR BONURI.— DACĂ POT FACE DOVADA FAPTULUI RECHIZIȚIONĂREI.

RECHIZIȚIE.— COMUNELE RURALE BULGARE.— EXERCITAREA DREPTULUI PARTICULARILOR CARE AU BONURI DE RECHIZIȚIE.

BONURI DE RECHIZIȚIE.— OBLIGAȚIUNEA MORALĂ A STATULUI CARE LE-A EMIS.— DACĂ POT DA NAȘTERE LA O ACȚIUNE CONTRA STATULUI OCUPANT.

BONURI DE RECHIZIȚIE EMISE ÎN BULGARIA.— DREPTUL DE A ACȚIONA STATUL ROMÂN.— LEGEA DIN 10 MARTIE 1880.—ART. 79 DIN LEGEA CONTABILITĂȚII DIN 1864.—ART. 20 DIN LEGEA PLĂȚII RECHIZIȚILOR DIN 1878.

1° Faptul că la unele bonuri de rechiziție se alătură procese-verbale în cari se specifică dela cari anume persoane s'au luat obiectele rechiziționate, nu dă acestor procese-verbale forța doveditoare a faptului rechiziționării, această dovadă o face bonul pe baza căruia numai se poate intentă o acțiune.

2° Conform legiurilor actuale în vigoare în Bulgaria, comunele rurale au dreptul a reprezenta interesele particularilor în fața tuturor autorităților administrative și judiciare pentru achitarea valorii rechizițiilor făcute.

3° Deși principiile moderne ale dreptului internațional impun, pe temeiul echității, obligațiunea morală pentru statul ocupant de a despăgubi pe cetățenii cari au avut a suferi rechizițiile făcute de armatele ocupante, totuș nu poate fi loc la o acțiune în justiție contra statului ocupant pe baza acestor pretențiuni, cari sunt ținute în seamă numai cū ocazia tratatelor de pace, când se impun sub formă de plată de despăgubiri de către statul învins către statul învingător.

4° Cu toate că prin legea dela 10 Martie 1880, legiuitorul român a înțeles să consacre dreptul la despăgubire pentru cetățenii bulgari ce fuseseră rechiziționați de armatele noastre și deci să confere dreptul posesorilor de bonuri de rechiziții de a avea o acțiune contra Statului român, totuș o asemenea acțiune astăzi nu mai poate fi exercitată, de oarece atât prin legea contabilității generale a Statului din 1864, cât și prin regulamentul

din 15 Mai 1878 pentru plata rechizițiilor, dreptul la despăgubire al rechiziționaților se prescrie dacă nu a fost exercitat timp de cinci ani dela deschiderea exercițiului acelu drept.

No. 32. — Ioan Dimitroff, ca procurator al comunei Isvor din Bulgaria, a făcut apel contra sentinței tribunalului Ilfov, secția III, No. 257 din 1908, dată în proces cu Ministerul de războiu.

S'au ascultat: d-l avocat Gr. Duca, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat Cezar Th. Pascu, în combateri.

Curtea,

Având în vedere că obiectul acestui apel, așa cum a fost redus în urma discuțiunilor contradictorii, consistă în cererea comunei Izvorul din Bulgaria, făcută prin procuratorul său Ioan Dimitroff, d'a fi obligat Ministerul de războiu să-i plătească suma de 20107 lei cu procente și cheltuieli, sumă reprezentând valoarea obiectelor rechiziționate din acea comună de armata română, cu ocazia războiului din 1877 — 1878, pentru cari obiecte rechiziționate se prezintă și diverse bonuri de rechiziție ce se susține că emană dela autoritățile militare române;

Având în vedere că se obiectează de Ministerul de războiu că comuna Isvorul, al căreia procurator este Dimitroff, nu are calitate a reprezenta în justiție pe diverșii locuitori cărora li s'au luat de rechiziție obiectele pentru care se reclamă astăzi;

Având în vedere că din simpla inspecție a bonurilor cu matecă prezentate, se vede că ele nu au fost liberate la anumite persoane, ci comunei Isvorul al cărei singur nume figurează în bon, așa că comuna Isvorul are calitate a reclama în justiție;

Având în vedere că dacă la unele bonuri se alipesc procese-verbale în care se specifică dela ce anume persoane s'au luat obiectele rechiziționate, nu aceste procese-verbale fac dovada faptului rechiziționării, ci bonul pe baza căruia numai se poate intentă o acțiune;

Având în vedere în fine că din certificatul No. 2471 din 1907 liberat de Ministerul de interne bulgar, precum și din adresa aceluiaș Minister No. 2489 din 1906, rezultă că conform legilor în vigoare în Bulgaria, comunele rurale au dreptul a reprezenta interesele particularilor în fața tuturor autorităților administrative și judiciare, pentru achitarea valorii rechizițiilor luate;

Având în vedere că în aceste circumstanțe și fiind seamă de certificatele doveditoare de starea legislației bulgare asupra acestui punct, Curtea găsește că comuna Isvorul are deplină cădere a reprezenta în justiție interesele particularilor din acea comună, cărora li s'au rechiziționat obiecte de armatele române cu ocazia războiului din 1877 — 78;

Având în vedere că așa fiind, urmează a se cerceta dacă aceste bonuri de rechiziție dau celor ce le posed,

dreptul la vre-o acțiune în justiție în contra statului străin care a profitat de obiectele rechiziționate în timpul unui război;

Având în vedere că dacă principiile moderne ale dreptului internațional, impun pe temeiul echității obligația morală pentru statul ocupant d'a despăgubi pe cetățenii cari au avut a suferi rechizițiile făcute de armatele ocupante, în nici un caz însă aceste pretențiuni pentru rechiziții nu dau o acțiune în justiție în contra statului ocupant; ci ele sunt ținute în seamă cu ocazia tratatelor de pace, punându-le sub formă de plată de despăgubiri de către statul învins către statul învingător;

Având în vedere că dacă se liberează bonuri de rechiziție de către armatele ocupante, aceasta se face nu în scopul de a da dreptul la vre-o acțiune în justiție contra statului ocupant, ci numai spre a se putea calcula, dacă statul ocupant ar rămâne învins, suma despăgubirilor ce statul învingător ar avea dreptul a pretinde;

Având în vedere că așa fiind este învederat că pe temeiul principiilor dreptului internațional, acțiunea intentată statului român este nefondată;

Având în vedere însă că apelantul își întemeiază acțiunea sa pe dispozițiunile legii din 10 Martie 1880.

Având în vedere că în adevăr statul român în dorința sa de a fi generos față de populațiunile din Bulgaria, pentru a căror independență luptase alături cu Rusia, a propus și corpurile legiuitoare au votat legea din 10 Martie 1880, care prevede modul de lichidarea creanțelor pentru furniturile luate din Bulgaria în interesul armatei române;

Având în vedere că atât din redacția art. 2 al acestei legi, prin care se decide a se institui comisuni de ofițeri pentru cercetarea creanțelor ce trebuie a se plăti pentru furniturile luate în interesul armatei române din Bulgaria, cât și din explicația dată de Ministerul de Finanțe și de Președintele consiliului de Miniștri cu ocazia votării acestei legi rezultă că legiuitorul român a înțeles să consacre dreptul la despăgubirea pentru cetățenii bulgari ce fuseseră rechiziționați de armatele noastre, așa că în baza acestei legi s'a conferit un drept posesorilor de bonuri de rechiziție și deci o acțiune contra statului român;

Având în vedere că dacă în prealabil aceste creanțe, adică bonurile de rechiziție aveau a fi controlate de comisuni de ofițeri instituite de lege, din aceasta nu rezultă că în caz de contestație, partea ce reclamă o sumă ce pretinde că nu i se recunoaște nu este în drept a lua calea justiției, căci din nici un text de lege nu rezultă că dreptul ce se recunoaște celor rechiziționați era lăsat la discreția și buna voința Ministerului de război, așa că din acest punct de vedere acțiunea comunei Isvoruț este admisibilă;

Având în vedere însă că Ministerul de război obiectează că aceste creanțe se găsesc a fi prescrise pe baza

art. 79 din legea contabilității Statului din 1864 și art. 20 din regulamentul legii pentru plata rechizițiilor;

Având în vedere că art. 79 din legea contabilității Statului prevede că: sunt prescrise și cu desăvârșire stinse în folosul Statului, toate creanțele rămase nelichidate, neordonanțate și neplătite în termen de cinci ani, socotit dela deschiderea exercițiului;

Având în vedere că art. 20 din regulamentul din 15 Mai 1878 pentru plata rechizițiilor, prevede asemenea ca bonurile de rechiziție pentru cari posesorii nu ar fi reclamat ordonanțarea în termen de cinci ani se prescriu în folosul Statului conform art. 79 și 80 din legea contabilității generale a Statului;

Având în vedere că dreptul ce s'a recunoscut de legiuitorul român posesorilor de bonuri de rechiziție din Bulgaria; nu s'a putut recunoaște de sigur decât în limitele și sub condițiunile la care erau supuse toate aceste creanțe, adică la care erau supuse și bonurile de rechiziție din țară, deci atât legii contabilității generale a Statului din 1864 care era în vigoare la 1880, cât și regulamentele relative la legea rechizițiilor, lege generală și deci aplicabilă și rechizițiilor din Bulgaria, adică regulamentul din 15 Mai 1878, le sunt aplicabile;

Având în vedere că bonurile de rechiziție a căror plată se cere dela Minister deși au data de 1877 dar ele neavând caracter obligator pentru Statul român decât dela Martie 1880, urmează că dela această dată numai începe a curge în contra-le prescripția de cinci ani, care se găsește a fi cu prisosință împlinită la 1906, epocă la care s'a intentat acțiunea;

Având în vedere că nu se poate zice că cu modul acesta s'ar aplica o prescripție ce ar începe la 1878 în contra unui drept ce nu s'a născut decât în anul 1880, cât timp acestei prescripții nu i se admite ca punct de plecare decât data de Martie 1880;

Având în vedere că prin legile din 29 Aprilie 1878, 26 Februarie și 7 Iulie 1879 s'au deschis pe contul Statului diverse credite în sumă de peste 12 milioane pentru plata diverselor bonuri de rechiziție, fără a se face vre-o mențiune că aceste credite n'ar putea servi la plata bonurilor de rechiziție din Bulgaria;

Având în vedere că dacă cu ocazia votării legii din Martie 1880, s'a decis ca Ministerul de război, când va avea a plăti vre-o sumă pentru bonurile de rechiziție din Bulgaria, urma să obție un vot al camerei, din aceasta nu rezultă că nu a avut Statul credite afectate încă din 1879 la plata acestor bonuri ca să se poată susține că prescripția n'a putut curge în contra-le, ci legiuitorul a voit să-și rezerve un drept de control asupra plății efective a acestor bonuri, din care unele se puteau presenta, după cum rezultă din discuția din Senat cu ocazia votării legii, în condițiuni nu destul de convingătoare ca veracitate și autenticitate;

Având în vedere în fine, că a decide în altfel este

a admite că în privința acestor bonuri de rechiziție trebuie să se aplice două măsuri deosebite: una la bonurile din țară care ar fi supuse prescripției de cinci ani prevăzută de legea generală de contabilitate a Statului și o altă măsură la bonurile de rechiziție din Bulgaria cărora nu li s'ar aplica decât prescripția cea mai lungă prevăzută de codul civil, adică prescripția de 30 ani ceia-ee este cu totul inadmisibil;

Având în vedere că așa fiind bonurile de rechiziție în baza cărora s'a făcut de comuna Isvorul acțiunea, și care fac obiectul apelului supus judecății Curței fiind prescrise, apelul caută a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. Stambulescu, respinge apelul.

Semnați: Sc. Popescu, I. Stambulescu, M. Vidrașcu.

Opiniune

Diferim de majoritate numai în ceiace privește prescripția invocată de Ministerul de război, pentru următoarele motive:

Având în vedere că Ministerul de război susține că bonurile de rechiziție a căror plată se cere prin acțiunea intentată de comuna Isvoarele din Bulgaria, sunt prescrise în temeiul art. 79 și 80 din legea contabilității statului din 1864, și al art. 20 din regulamentul legii pentru plata rechizițiilor din 1878;

Având în vedere că după dispozițiunea art. 79 din legea contabilității generale a statului, sunt prescrise și cu desăvârșire stinse în folosul statului, toate creanțele rămase nelichidate, neordonanțate și neplătite în termen de cinci ani, socotit dela deschiderea exercițiului; iar art. 20 din regulamentul legii pentru plata rechizițiilor, dispune că bonurile de rechiziție pentru cari posesorii lor nu ar fi reclamat ordonanțarea în termen de 5 ani, se prescriu în folosul Statului conform art. 79 și 80 din legea contabilității generale a Statului;

Având în vedere că numai prin legea din 10 Martie 1880 s'a recunoscut un drept la despăgubiri indivizilor din Bulgaria rechiziționați pentru furnituri în interesul armatei române în timpul războiului russo-româno-turc (art. 1); și aceasta, după o prealabilă cercetare și constatare a chitanțelor eliberate de oștirea aomână în Bulgaria, de către comisiuni compuse din ofițeri instituite de Ministerul de Război (art. 2);

Având în vedere că din desbaterile urmate cu ocaziunea votării acestei legi și din declarațiunile făcute atunci de Ministerul de Război se constată, că legea din 10 Martie 1880, autoriză pe Ministru numai ca să constate chitanțele; că însă pentru plata lor, trebuia ulterior să se deschidă credite de cameră; în adevăr Ministrul de Război se exprimă astfel: «Legea aceasta zice că pentru Bulgaria se va face numai constatarea chitanțelor, dar ca să plătesc trebuie să-mi acordați credit. Pentru chitanțele din România am creditul ce s'a votat;

pentru chitanțele din Bulgaria sunt autorizat să le constat numai acele chitanțe; iar când va fi de plătit se va supune camerei»;

Considerând că din combinațiunea legilor cari preced rezultă că chitanțele de rechizițiuni eliberate de armata română în Bulgaria trebuiesc mai întâi cercetate și constatate și apoi deschis credit pentru plata lor; că prescripțiunea de 5 ani începe a curge, în contra lor, dela deschiderea exercițiului;

Considerând că tot astfel a înțeles lucrurile Ministrul de război în 1904, când a cerut Adunării deputaților să-i deschidă un credit extraordinar pe exercițiul 1904—1905 în sumă de lei 44071, necesar pentru a plăti bonurile de rechizițiuni ale locuitorilor din alte 12 comune din Bulgaria, ce fuseseră constatate mai înainte, cerere ce s'a încuviințat prin legea din 7 Maiu 1904; că este evident că dacă acești locuitori nu ar reclama ordonanțarea sumelor cuvenite lor în timp de 5 ani dela deschiderea acestui exercițiu, atunci s'ar putea invoca prescripțiunea în contra creanțelor lor;

Considerând că, în speță, chitanțele de rechizițiune ale comunei Isvor din Bulgaria au fost cercetate și constatate în anul 1905 de către comisiunea instituită de Ministerul de Război; dar că până în prezent nici o lege nu a deschis vreun credit pentru plata lor; că în asemenea condițiuni, prescripția de 5 ani nu a putut curge în contra acestor chitanțe chiar în baza legii generale a contabilității Statului din 1864 și a regulamentului pentru plata rechizițiilor din 1878 invocate de Ministerul de Război, întru'cât nu s'a deschis credit pentru achitarea lor;

Având în vedere că Ministerul de Război obiectează că prin legile din Aprilie 1878, Februarie și Iulie 1879, s'a deschis și pe comptul Statului diferite credite pentru plata bonurilor de rechizițiune, fără a distinge că ar fi aplicabile numai rechizițiilor din România;

Considerând că această obiecțiune este cu totul neîntemeiată, căci locuitorilor rechiziționați din Bulgaria nerecunoscându-li-se dreptul la despăgubire decât prin legea dela 10 Martie 1880, nu este cu puțință a se admite că în anii 1878 sau 1879 s'au deschis credite pentru plata unor creanțe cari atunci nu existau încă față de Statul român, și că prescripția de cinci ani a început a curge în contra lor dela 1878 sau 1879, adică cu doi ani sau cu un an înainte ca ele să fi luat naștere, să se fi recunoscut de Statul Român;

Considerând că din momentul ce legea generală a contabilității Statului și regulamentul pentru plata rechizițiilor din 1878, care se referă la această lege, stabilește că toate creanțele în contra Statului se prescriu prin cinci ani socotiți dela deschiderea exercițiului, nu se poate fără a se violă aceste dispozițiuni, a se decide că prescripțiunea în contra bonurilor de rechizițiune ale locuitorilor din Bulgaria este de cinci ani, însă că ea are

ca punct de plecare nu cel precizat de legea comptabilității — deschiderea exercițiului — ci un altul și anume însăși legea din 10 Martie 1880, deși ea nu constituie nici o dispozițiune derogatorie în această privință;

Considerând că din toate cele ce preced rezultând că chitanțele de rechizițiuni, a căror plată se reclamă de către comuna Isovoarele nu sunt prescrise, urmează a se respinge ca nefondat mijlocul de apărare invocat de Ministerul de Răsboiu și bazat pe prescripțiune;

Având în vedere, în fond, că tribunalul prin jurnalul No. 6554 din 19 Septembrie 1907, a ordonat facerea unei expertize spre a se determină care dintre chitanțele care fac obiectul procesului de față sunt bune și care ar fi valoarea lor;

Având în vedere că din actul de expertize dresat de experții numiți de tribunal, se constată că obiectele rechiziționate dela comuna Isvor prin chitanțele admise ca bune de experți, se ridică la suma de lei 11811;

Că dar Ministerul de Răsboiu cată a fi condamnat a plăti această sumă cu dobânda legală.

Pentru aceste motive suntem de părere a se admite apelul.

Semnați: Oscar Niculescu, St. Miculescu.

JUDDCATORIA OCOLULUI II URBAN IAȘI

Audiența dela 8 Iunie 1909

Economul Const. Păun cu Casa Bisericii

EMBATIC SAU BEZMAN.— RESCUMPĂRAREA BUNURILOR STATULUI.— APLICAREA LEGEI PENTRU RESCUMPĂRAREA BUNURILOR BISERICILOR.— ART. 63 LEGEA DIN 7 APRILIE 1889.

EXPROPRIERE PENTRU CAUZĂ DE UTILITATE PUBLICĂ. — BUN SUPUS BEZMANULUI. — DREPTUL NUDULUI PROPRIETAR LA DESPĂGUBIRE.— VALOAREA DE 40 ORI A BEZMANULUI ANUAL.— ART. 63 DIN LEGEA MENȚIONATĂ.

1° Legea din 7 Aprilie 1889 pentru răscumpărarea embaticurilor, fiind o lege generală, se aplică nu numai bunurilor Statului, ci și acelorale bisericilor și particularilor, întrucât nu există, în această privință, o convenție contrară între părți.

2° Despăgubirea la care nudul proprietar are drept, în caz de expropriere pentru cauză de utilitate publică a bunului supus bezmanului, consistă, în principiu, în valoarea de 40 de ori a canonului ce i se plătește anual, conform art. 63 din legea dela 7 Aprilie 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului și răscumpărarea embaticurilor.

Judecata,

Având în vedere acțiunea introdusă de Econ. Const. Păun personal și ca uzufructuar legal al averii dotale a soției sale, contra d-lui Petre Gârboviceanu, administratorul Casei Bisericii și Epitropia Bisericii Sft. Niculai,

de pe Șoseaua Socola, pentru restituirea sumei de 1426 lei consemnată pe numele Casei Bisericii pentru menționata Biserică a Sft. Neculai din îndemnizarea acordată reclamantului de către comuna Iași pentru exproprierea unui imobil supus bezmanului către citata biserică, cu procente și cheltueli;

Având în vedere că reclamantul prin avocatul său a declarat în instanță că și modifică și restrânge reclamația numai la restituirea sumei de 713 lei 75 bani, încasați pe nedrept și peste ceea ce i se cuvenea Bisericii Sft. Neculai pentru locul supus bezmanului, rămânând consemnată numai suma pe 712 lei 25 bani, sumă care reprezintă capitalul care dat cu procente de 5% ar produce redevența anuală de 35 lei 65 bani, cât citata biserică încasă ca bezman pe fiecare an;

Având în vedere că din desbaterile și actele prezentate de părți se constată în fapt că: Economu Const. Păun personal în calitate de cumpărător și soția sa născută Oros, ca proprietară dotală cu actul din 29 Septembrie 1871, autentificat de tribunalul Iași secția. III sub No. 7257 din 11 Octombrie 1871, posedă în strada Socola No. 11 și 13 niște imobile pe un loc supus bezmanului către Biserica Sft. Neculai de pe șosea, în virtutea actului de îmbezmătuire cu data de 4 Iunie 1863, adevărit de Primăria orașului Iași sub No. 2941 din 8 Aprilie 1867; că aceste imobile fiind expropriate în 1908, de comuna Iași, în interesul canalizării Bahluului, după intervenția Epitropiei Bisericii Sft. Neculai și administrației Casei Bisericii, din îndemnizarea acordată reclamantului pentru această expropriere, s'a consemnat sub recipisa No. 9013 din 7 August 1908, în comptul și pe numele Epitropiei Bisericii Sft. Neculai de pe șosea nuda proprietate a terenului expropiat, suma de 1426 lei, care reprezintă valoarea de 40 ori a embaticului pe un an conform art. 63 din legea pentru răscumpărarea embaticurilor; că în urma acestei operațiuni, Economu Const. Păun, personal și ca uzufructuar dotal a intentat acțiunea de față, pretinzând că legea de răscumpărarea embaticurilor nu se aplică decât la bunurile Statului iar nu și acele ale Bisericii particulare și, deci că în specie, nu este aplicabil art. 63 din zisa lege, iar Bisericii Sft. Neculai ca nuda proprietară a terenului expropiat nu i s'ar cuveni decât suma de 712 lei 25 bani, care, cu procent de 5%, i-ar produce tocmai redevența anuală prevăzută de câte 35 lei 65 bani pe an, cât din chitanțele prezentate se vede că s'a plătit până acum;

Considerând deci că toată chestiunea se reduce la aceea de a se ști dacă legea generală de exproprierea embaticurilor aplicabilă la bunurile statului, poate sau nu fi aplicată și la bunurile Bisericii și, deci dacă despăgubirea în caz de expropriere, ca în cazul de față trebuie calculată conform art 63 din zisa lege, la de 40 ori valoarea bezmanului pe un an, sau dacă este suficientă o sumă care cu douănda legală de 5%, ar putea

produce quantumul bezmanului plătit până acum pe fiecare an ;

Considerând în primul loc că legiuitorul creând legea pentru înstrăinarea bunurilor statului la 7 Aprilie 1889, modificată în parte prin legea din 5 Mai 1896 și 19 Martie 1899, în titlul 2 al acestei legi s'a ocupat în special și despre răscumpărarea embaticurilor, prescriind prin art. 58 că toate bunurile statului de orice natură supuse la embatic sau bezman, o tașniță, zecime sau orice fel de dare se pot rescumpăra, după formele stabilite prin acea lege, iar prin art. 62 că prețul răscumpărării embaticurilor va fi darea originală a embaticului înmulțită cu 20, iar pentru vii cu 15, dacă răscumpărarea se va cere în termen de 6 luni dela promulgarea legii, și în fine prin art. 63, că după trecere de 5 ani dela promulgarea acestei legi, răscumpărarea nu se va putea dobândi decât prin plata de 40 ori a prețului embaticului pe un an ;

Considerând că din termenii în care este redactată această lege, rezultă că este o lege generală de exproprierea tuturilor embaticurilor, altă lege în acest scop nema existând și, deci, nu începe îndoială că ea este aplicabilă și la bunurile bisericilor și la cele ale particularilor, sub singura condiție să nu existe convenție contrară între părți. Dar presupunând că această interpretare n'ar fi tocmai cea adevărată, încă pe câtă vreme, însăși legea vânzării bunurilor statului, consideră Bisericile și bunurile lor ca bunuri ale statului, căci după ce prin art. 1—6 enumeră felul bunurilor și condițiile în care aceste bunuri pot fi vândute, prin art. 7 prescrie că sunt exceptate din această categorie, locurile, casele, grădinile, livezile și orice alte asemenea bunuri mici și acarete aflate în interiorul Mănăstirilor, schiturilor și al bisericilor precum și a celor situate imediat în jurul lor, care s'ar găsi trebuincioase acestor așezăminte, de aici rezultă că se pot vinde ca bunuri ale statului, locurile, casele, etc. ale bisericilor, întrucât acele locuri, case etc. nu s'ar află în condițiile celor exceptate; ori, cum statul nu poate vinde decât bunurile sale nu s'ar fi putut ocupa și despre bunurile bisericilor, dacă n'ar fi fost și nu le-ar fi considerat ca bunuri ale sale, motiv care a făcut pe legiuitor ca în art. 58 să spună, că toate bunurile statului de orice natură supuse la embatic sau bezman etc., pot fi răscumpărate; că aceasta este adevărat rezultă și din faptul că bisericile de mir ca instituții pioase, fac parte din organizația statului dependente de Ministerul Cultelor din vechime numit «Departamentul averilor bisericesti și al învățăturilor publice» și acum în urmă puse direct sub conducerea, privegherea și controlul Casei Bisericilor, înființată prin legea din 27 Mai 1906 care este o secțiune specială din Ministerul cultelor și instrucțiunii publice și în care prin art. 2, 3, 4, 5, 11, 13, 80 și 88 se prevăd o sumă de dispozițiuni cu privire la administrarea și conservarea averilor bise-

ricești, controlarea administrării acestei averi, numirea personalului, verificarea compturilor, aprobarea bugetelor, etc., având dreptul a primi legate și donațiuni, de a posedă bunuri mișcătoare și nemișcătoare, de a figura și interveni în justiție și face orice cerere ca reclamantă sau ca pârâtă cu autorizarea Ministerului, în caz când Epitropiile nu ar voi sau nu ar putea, iar acest drept de administrare îl va putea exercita prin Epitropiile bisericilor, a căror venituri, de orice natură se vor încasa conform legii de urmărire a statului; că, în fine, în regulamentul Epitropiilor bisericesti anexat la legea clerului și a parohiilor, găsim art. 22 și 23 care prevăd că, în privința regulei comptabilității și administrării avutului bisericesc, toate legile care sunt în vigoare pentru stat, sunt de drept obligatorii și pentru Epitropiile bisericesti; că imobilele bisericilor sunt supuse legii comptabilității generale a statului, iar fondurile lor nu pot fi vândute decât prin licitație publică și cu aprobarea Ministerului;

Considerând apoi, că pe câtă vreme din cele expuse, reese că Statul prin diferitele sale legi și regulamente a făcut atâta încursiune în afacerile și averile bisericesti, încât dacă nu și le a însușit cu totul până acum, dar în tot cazul mult numai este, întru atâta este evident că din instituții particulare ce erau la început, au devenit de domeniu public și ca atare nu începe îndoială că aceleași legi care guvernează și după care se conduc și se administrescă bunurile statului sunt aplicabile și acestor instituții, care sunt persoane morale și fac parte integrantă din organizația statului și deci legea generală de răscumpărarea embaticurilor, poate și trebuie să li se aplice, întrucât mai ales altă lege în asemenea privință nu există și asemenea averi n'au putut fi lăsate la bunul plac al fiecărui;

Considerând, în fine, că chiar dacă abstracțiune făcând de toate aceste considerațiuni, ne-am pune în ipoteză, că bunurile bisericesti sunt bunuri private, cărora legea generală de răscumpărarea embaticurilor nu le-ar fi aplicabilă și că deci calculul făcut de Casa Bisericilor pentru răscumpărarea bezmanului pentru imobilul bisericesti Sft. Neculai pe temeiul art. 63 din zisa lege n'ar fi cel adevărat, atunci ținând seamă de folosul real ce citata biserică avea și putea să aibă dela imobilul expropriat și de pierderea suferită prin expropriere, judecata în aprecierea sa găsește că suma consemnată de 1426 lei este tocmai valoarea ce se cuvine numitei Epitropii pentru pierderile suferite;

Că așa fiind, pe baza textelor citate mai sus, câtă a se respingă reclamația ca neîntemeiată;

Văzând art. 1169, 1170 codul civil și art. 1523, 1524, 1527, 1530 și 1535 codul Calm.

Pentru aceste motive, respinge ca neîntemeiată reclamația, etc.

Jude, L. C. Teodorescu.

Observație. — Speța judecată de judecăt. ocol. II din Iași, prin cartea de judecată ce publicăm astăzi, este interesantă și nouă în jurisprudența noastră. De aceea, să ne fie permis de a zice câteva cuvinte asupra ei.

Un punct constant și netăgăduit de nimeni este că bezmanul sau embaticul se stinge prin exproprierea pentru cauză de utilitate publică (art. 479, 1533 lit. *v* codul Calimach și art. 33 din legea pentru expropriere din 1864)¹⁾.

Un alt punct necontestat este că, în asemenea caz, atât bezmănarul cât și nudul proprietar au, fiecare în parte, drept la o despăgubire, pentru că ambii sufăr o pagubă în averea lor.

Cum se va calculă însă despăgubirea proprietarului? Cartea de judecată ce adnotăm, aplicând art. 63 din legea dela 7 Aprilie 1889 pentru înstrăinarea bunurilor Statului și răscumpărarea embaticurilor, dispune că despăgubirea proprietarului consistă în valoarea de 40 de ori a canonului pe un an, valoare care, după suscitatul text de lege, se plătește de bezmănar în caz de răscumpărarea embaticului.

Această soluție este, după părerea noastră, cu desăvârșire inadmisibilă, fiindcă, în specie, nu este vorba de o răscumpărare benevolă, ci de o expropriere silită cârmuită de alte principii.

Tot ce trebuie să se dea, în specie, proprietarului, este o sumă de bani, care să producă venitul ce el incasă anual cu titlu de bezman, iar nu prețul răscumpărării, întrucât, încăodată, răscumpărare nu există în specie, și întrucât numai cu această sumă proprietarul este păgubit prin expropriere. Altfel, proprietarul ar avea o situațiune mai bună decât aceea pe care o avea în timpul existenței bezmanului, și s'ar înavuți în detrimentul bezmănarului, care, necontestat, are și el dreptul la despăgubire, și care poate să aibă construcții sau plantații de mare valoare pe locul supus bezmanului⁽²⁾.

Tot inadmisibil este, după părerea noastră, și al doilea punct decis prin cartea de judecată ce adnotăm. În adevăr, această carte de judecată mai

pune încă în principiu că legea pentru răscumpărarea embaticurilor din 1889, fiind o lege generală, se aplică nu numai bunurilor Statului, ci și acelorale bisericilor și particularilor.

Unul din argumentele ce se invoacă în sprijinirea acestui sistem, este art. 7 din legea menționată dela 1889, care are următoarea cuprindere:

«Sunt exceptate din această categorie (adică a vânzării cu loturi mici) locurile, casele, grădinile, livezile și orice alte asemenea bunuri mici și acarete aflate în interiorul monastirilor, schiturilor și al bisericilor, precum și a celor situate în jurul lor, cari s'ar găsi trebuincioase acestor așezăminte».

Se susține că din acest text ar rezulta că bunurile bisericilor aparțin Statului, de oarece el poate să le vândă, afară de acelea determinate prin textul menționat. Acest text nu poate însă să se refere decât la bunurile monastirilor străine și pământene, cari s'au secularizat prin legea din 17 Decembrie 1863 și cari ca atari sunt, în adevăr, proprietatea Statului, iar nu la bunurile bisericilor de mir, cari, după cum vom vedeă îndată, nu sunt și nu puteau fi contopite în averea Statului. Cu alte cuvinte, vorba *biserică*, care se vede în art. 7 din legea dela 1889, însemnează monăstire neînchinată sau pământeană.

Cât pentru art. 58 din legea suscitată dela 1889, care se invoacă de asemenea, și care vorbește de bunurile Statului, *de orice natură ar fi*, aceste cuvinte nu pot să se refere la bunurile bisericesti, ci la bunurile cari aparțin Statului, fie ele urbane sau rurale.

Spre a se ajunge la concluzia, greșită după noi, că bunurile bisericilor fac parte integrantă din patrimoniul Statului, se mai invoacă încă legea din 27 Mai 1906 pentru înființarea și organizarea Casei Bisericeii. Și acest argument este lipsit de temei juridic, căci legea menționată nu confiscă bunurile bisericilor, ci le pune numai sub administrația și controlul său. Bisericile de mir fiind, în adevăr, persoane juridice (art. 49 legea asupra clerului mirean din 26 Februarie 1906)³⁾, au capacitatea de a

3) Proiectul guvernului dispunea că și *monăstirile* sunt persoane juridice, însă Senatul, în ședința din 26 Ianuarie 1906, a admis propunerea noastră, cu toată opunerea Mitropolitului Moldovei, de a se șterge din lege personalitatea acestor instituții pioase. Vezi *Monitorul oficial* (Dezbaterile Senatului), No. 25, p. 344, precum și tabla analitică a tom. I al Coment. noastre, v^o *Monăstiri*, p. 856 (ed. 2-a).

1) Cpr. Trib. Covurlui, *Dreptul* No. 43 din 1891 (motive, *in fine*). Vezi și Trib. Ilfov, *Dreptul* No. 60 din 1888 (în privința codului Caragea). Cpr. și Pacifici-Mazzoni, *Istituzioni di diritto civile italiano*, III, partea I, 187, p. 524, 525 (ed. 4-a).

2) Vezi tom. IX al Coment. noastre, p. 432, 433, nota 4.

avea bunuri, și aceste bunuri sunt ale lor proprii, iar nu ale Statului. Aceasta rezultă atât din art. 49 § II al legii clerului mirean, după care averile bisericilor se administrează de episcopii sau consilii economice, sub controlul administrației Casei Bisericești, cât și din mai multe texte ale legii pentru înființarea și organizarea acestei Case.

Astfel, art. 4 din legea dela 27 Mai 1906 pentru crearea și organizarea acestei instituții, dispune că Casa Bisericești nu poate întrebuința fondurile puse sub administrația sa decât conform dispozițiilor legilor; art. 5 din aceeași lege dispune că fondurile puse la dispoziția Casei Bisericești, se compun între altele, din 15% al veniturilor averilor bisericesti și religioase, pe cari Casa Bisericești le are sub administrația sa în virtutea art. 13 și 17 din această lege; art. 7 din aceeași lege mai dispune încă că toate pământurile acordate bisericilor prin diversele legi de improprietare, sunt și rămân proprietatea bisericilor, etc.

Cine mai poate susține, față cu asemenea dispoziții, că bunurile bisericilor sunt contopite în averea Statului? Aceasta este atât de puțin adevărat, în cât în unul din considerentele acestei sentințe se și zice că *dacă Statul nu și-a însușit până acum averile bisericesti, mult până atunci nu mai este (?)*.

Conchidem dar că orcâtă osteneală și-ar fi dat autorul acestei sentințe în motivarea ei, soluția admisă este departe de a fi juridică, și avem convingerea că această carte de judecată va fi infirmată de instanța de apel, dacă părțile în litigiu vor crede de cuviință a merge mai departe.

D. ALEXANDRESCO

Deschiderea noului an judecătoresc

Curțile și tribunalele și-au reluat în ziua de 1 Septembrie activitatea lor obișnuită fără nici o solemnitate, discursurile care se țineau cu această ocaziune fiind desființate prin noua lege de organizare.

Iată compunerea secțiunilor pentru anul judecătoresc 1909—1910:

Inalta Curte de casație și justiție

Secțiunea I. — D-l G. N. Bagdat, prim-președinte; d-nii D. Cuculi, M. Iulian, Ath. C. Kivu, L. Leonțianu, Al. D. Dobriceanu, C. Marinescu, Gr. Ștefănescu, consilieri.

Secțiunea II. — D-l N. Mandrea, președinte; d-nii I. Prodan,

I. Duca, Eleft. G. Economu, D. Giuvaru, G. Stoicescu, C. G. Dămboviceanu, V. Bossy, consilieri.

Secțiunea III. — D-l G. P. Petrescu, președinte; d-nii Ciru Oeconomu, G. Șișman, I. Cerkez, V. Râmniceanu, Sc. Popescu, Panait Ionescu, V. Pretorian, consilieri.

Curtea de apel din București

Secțiunea I. — D-l Oscar N. Nicolescu, prim-președinte; d-nii G. Flaișlen, I. Stambulescu, G. Raicoviceanu, D. G. Maxim, Ar. Alexandrescu, consilieri; d-l G. Drăghici, procuror.

Secțiunea II. — D-l I. E. Dobrescu, președinte; d-nii M. Vidrașcu, Gr. Ciocărdia, St. Miculescu, G. Buzdugan, I. Baștea, consilieri; d-l G. Clineanu, procuror.

Secțiunea III. — D-l N. Budișteanu, președinte; d-nii Al. Alessiu, N. Procopescu, V. Antinescu, D. A. Mavrodin, D. Florescu, consilieri; d-l Al. Dem. Opreșcu, procuror.

Secțiunea IV. — D-l Em. Anastasiu, președinte; d-nii St. Mladoveanu, C. Sărățeanu, Gr. Mavrus, St. Uriășeanu, consilieri; d-l Al. Nicolau, procuror.

Camera de acuzare. — D-l V. Antinescu, președinte; d-nii St. Mladoveanu, I. Baștea, membrii; d-l N. I. Zamfirescu, procuror-general.

Tribunalul Ilfov

Secțiunea comercială. — D-l Th. Popescu-Cudalbu, prim-președinte; d-nii N. N. Ioanid, N. Petrescu-Comnen, Luciliu Ștefănescu, Mihail Berlescu, judecători; d-l Gh. Slătineanu, judecător de instrucție; d-l G. Caracostea, stagiar.

Secțiunea de notariat. — D-l N. Schina, președinte; d-nii C. H. Rosetti, B. Mirinescu, I. Ionescu-Dolj, judecători.

Secțiunea I. — D-l Eltimie Antonescu, președinte; d-nii C. Marinovici, I. Slătineanu, judecători de ședință; d-l Al. Budișteanu, judecător de instrucție; d-l G. C. Stoicescu, stagiar.

Secțiunea II. — D-l N. Algiu, președinte; d-nii Gr. Pherekyde, C. Antoniadi, judecători; d-l C. Negrea, judecător de instrucție; d-l M. Missir, stagiar.

Secțiunea III. — D-l P. Hagiopol, președinte; d-nii C. C. Bossie, N. Steriadi, judecători; d-l V. Popovici, judecător de instrucție cab. IV; d-l Tatovici, stagiar.

Secțiunea IV. — D-l Al. Iuca, președinte; d-nii V. Dumitrescu, N. N. Metaxa, judecători; d-l I. G. Manu, judecător de instrucție; d-l Prodan, stagiar.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Președintele tribunalului Teleorman

PUBLICAȚIUNE

D-lor Șarlota St. Nicolopolu și Ioan Stoica, au cerut radiarea garanției reale ce au depus pentru d-l Ștefan Nicolopolu, prin actele înscrise sub No. 81 din 1899 și No. 3 din 1906, care a ocupat postul de portărel la acest tribunal.

Conform art. 16 din regulamentul legii portăreilor, facem cunoscut celor ce vor avea vreo pretențiune asupra fostului portărel Nicolopolu, relativ la acte sau bani ce i s'a incredințat în timpul gestiunii sale ca portărel, să le arate în termen de una lună dela publicarea acesteia; contrariu, orice reclamațiuni nu se mai țin în seamă.

Președinte, I. Crassan.

Grefier, I. Petrescu.

No. 20003.

1909, Iunie 16.